

مفاهیم: اشاره به بهشت ابدی / اشاره به ویژگی بهشتیان اهل تقوا / شتاب برای آمرزش الهی در دنیا / ویژگی متقیان بهشتی: تقوا، انفاق در توانگریو تنگدستی (تمام احوال)، فروبردن خشم، گذشت از خطای دیگران، نیکوکاری، یاد خدا و در صورت ارتکاب گناه طلب مغفرت و توبه از خداوند؛ علت ورود به بهشت است / ظلم به خود گناه است / بهشت وسیع الهی ویژه متقین.

۳- و آنها که امانت ها و عهد خود را رعایت می کنند و آنها که به راستی ادای شهادت کنند و آنها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ های بهشتی گرامی داشته می شوند. (معارج- ۳۲ تا ۳۵)

مفاهیم: اشاره به بهشت ابدی / امانت دار بودن، وفای به عهد، شهادت راستین و اهل نماز بودن (مومنان وفادار و راستگو) از علل راهیابی به بهشت و گرامی داشته شدن در باغهای بهشتی است / ارتباط با آیه «اقم الصلاه...» درس ۱۰.

✓ بالاترین درجه بهشت که بهشتیان با خدا هم صحبت اند، کدام است و آنان به چه جمله ای مترنم اند؟

۱) دارالسلام و رستگاری - خدایا تو پاک و منزهی

۲) لقاء و خشنودی خدا - خدایا تو پاک و منزهی

۳) دارالسلام و رستگاری - ستایش خدای را که وعده اش را محقق گردانید.

۴) لقاء و خشنودی خدا - ستایش خدای را که وعده اش را محقق گردانید.

خارج ۹۸

۲- جایگاه دوزخیان

پس از پایان محاکمه، دوزخیان گروه گروه به سوی جهنم رانده می شوند و درحالی که در غل و زنجیر بسته شده اند، در جایگاهی تنگ افکنده می شوند.

✓ آتش جهنم، بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خود انسانهاست و برای همین، از درون جان آنها شعله می کشد.

ناله حسرت دوزخیان بلند می شود و می گویند: ای کاش خدا را فرمان می بردیم و پیامبر او را اطاعت می کردیم. ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت. دریغ بر ما، به خاطر آن کوتاهی هایی که در دنیا کردیم!

جهنمیان از خداوند تقاضا می کنند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از اینجا بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می دهیم.

✓ پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هرکس می خواست به راه راست آید؟ ما می دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می گیرید. (کلید واژه گفت و گوی جهنمیان با خداوند لفظ دنیا است)

✓ آنان گاهی دیگران را مقصر می شمارند و می گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند.

شیطان می گوید من فقط شما را فراخواندم و شما نیز مرا پذیرفتید. مرا ملامت نکنید، خود را ملامت کنید. به نگهبانان جهنم رو می آورند تا آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنان می گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمی پذیرند و درخواستشان را بیجا می دانند.

آتش جهنم سخت و سوزانده و حاصل عمل انسانها است و از درون جان دوزخیان شعله می کشد (تجسم عمل).

تقاضا از خداوند جهت بازگشت به دنیا (لعلی...) و رد این تقاضا / فرشتگان ارسال رسولان را دلیل برای رد تقاضای تخفیف می دانند.

جهنمیان، شیطان و بزرگان را مقصر می داند / شیطان تسلط بر انسانها را رد می کند و بیانگر اختیار انسانها در عمل است.

تجربی
داخل ۹۵

✓ دوزخیان با کدام بیان دیگران را مقصر معرفی می کنند و پاسخ شیطان به آنان چیست؟

- (۱) بزرگان ما و شیطان، ما را گمراه ساختند - خدا به شما وعده راست و من به شما وعده دروغ دادم.
- (۲) بزرگان ما و شیطان، ما را گمراه ساختند - پیامبران دلایل روشن برای شما آوردند، شما خود نپذیرفتید.
- (۳) شیطان و آرزوهای دنیایی، ما را گمراه ساختند - خدا به شما وعده راست داد و من به شما وعده دروغ دادم.
- (۴) شیطان و آرزوهای دنیایی، ما را گمراه ساختند - پیامبران دلایل روشن برای شما آوردند شما خود نپذیرفتید.